

ת"פ 14973/08/21 - מדינת ישראל נגד סאמר חג'אזי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 14973-08-21 מדינת ישראל נ' חג'אזי(עציר) 17 פברואר 2022

בפני	כבוד השופט אינאס סלאמה
בעניין:	המאשימה
	נגד
	הנאשמים
	סאמר חג'אזי (עציר)
	מדינת ישראל

גזר דין

1. הנאשם שלפניי הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום, בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיף 402(ב) + 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**").

יוער כי הודאתו של הנאשם ניתנה בשלביו הראשונים של ניהול ההליך.

כתב האישום

2. על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 21.7.2021, בשעות הבוקר, קשרו הנאשם ואדם אחר (להלן: "**האחר**") קשר לבצע גניבה. לשם מימוש הקשר, בשעה 08:00 או בסמוך לכך, נסעו הנאשם והאחר ברכב מזדה ברחוב אחד העם (להלן: "**הרחוב**") בעיר עכו. האחר נהג ברכב, והנאשם ישב לידו.

3. אותה העת, צעדה ר' (להלן: "**המתלוננת**") או "**קורבן העבירה**"), ילידת שנת 1955, ברחוב בסמוך לקופת חולים "כללית", כשהיא נושאת על כתף ימין תיק ובתוכו כסף מזומן בסך של 200 ₪, טלפון נייד, משקפיים וחפצים אישיים. משהבחינו הנאשם והאחר במתלוננת כשהיא נושאת את התיק, הם החליטו לגנוב אותו הימנה. האחר עצר את הרכב והנאשם יצא מן הרכב, ניגש אל המתלוננת ומשך בחוזקה את התיק כדי לגנוב אותו. המתלוננת התנגדה ומשכה את התיק, אך הנאשם משך את התיק ממנה פעם נוספת בכוח, גנב אותו בכוונה לשלול אותו שלילת קבע, בלא הסכמתה, חזר אל הרכב בו המתין האחר, והשניים נמלטו מהמקום.

4. עוד על פי כתב האישום, כתוצאה ממעשי הנאשם, המתלוננת נפלה ארצה ונגרמו לה חבלות בדמות המטומות בקרקפת ראש ובמפרק שמאל, וכן כאבי גב וצוואר.

עמוד 1

תסקיר שירות המבחן

5. בהתאם להחלטתי מיום 10.11.2021, נערך תסקיר של שירות המבחן על אודות הנאשם. בתסקיר מיום 6.1.2022, פורט תחילה רקעו האישי והמשפחתי של הנאשם. בכלל זה צוין כי הנאשם יליד שנת 1991. הוא נשר מהמסגרת הלימודית לאחר 10 שנות לימוד. הנאשם נשוי ואב לשלושה ילדים בגילאי שמונה חודשים ועד ארבע שנים. קודם לאירוע מושא ענייניו, הוא התגורר עם משפחתו בטמרה ועבד באופן שאינו יציב בשיפוצים. עוד צוין כי הנאשם מנהל אורח חיים התמכרותי.

הורי הנאשם בשנות השישים לחייהם, ולהם ארבעה ילדים (הנאשם הוא בן הזקונים). אבי הנאשם לא עובד כיום בשל בעיות בריאות. האם הייתה אמונה משך השנים על משק הבית וגידול הילדים. הנאשם תאר כי רעייתו אינה עובדת, וכי היא אמונה על משק הבית וגידול הילדים, וכי הוא זה אשר אמון על פרנסת המשפחה. עוד תוארו ויכוחים מילוליים תכופים בין בני הזוג על רקע התמכרות הנאשם, ורצון רעייתו כי הנאשם יפסיק את השימוש בסמים.

בהיותו בן 20 שנים לערך, הנאשם החל לצרוך אלכוהול באופן ספוראדי. לצד זאת, הוא החל לצרוך סם מסוג חשיש על רקע חברתי. על פי תיאור הנאשם, דובר בשימוש ספוראדי אשר החריף תוך פרק זמן קצר והפך ליומיומי. בהמשך, הנאשם החל לצרוך סמים מסוג הרואין וקוקאין. עוד פורט בתסקיר תיאור הנאשם על אודות הפסקות וגמילה וחזרה לשימוש בסמים. הנאשם הביע רצון להפסיק להשתמש בסמים, אך טען כי אין באפשרותו לעשות כן בלא עזרה חיצונית. עוד תואר כי הנאשם החל להמר בשנה האחרונה. עקב כך ונוכח היעדר יציבות תעסוקתית, הוא נקלע לחובות כספיים. עם זאת, הנאשם שלל בעייתיות בתחום ההימורים.

6. בכל הנוגע ל"היסטוריה עבריינית", צוין בתסקיר כי לחובת הנאשם אין הרשעות קודמות בפלילים. באשר לעבירה הנוכחית, במסגרת קשריו השוליים וכחלק מרצונו להשיג סמים, הנאשם תאר כי הכיר גורם שלילי מספר שעות קודם בוצעה העבירה, אשר הציע לו לבצע שוד. זאת על פי הנאשם, בהיותו תחת השפעת חומרים ממכרים; כשהוא לא מודע באופן מלא למעשיו, ותוך שלא חשב על השלכות התנהגותו לטווח הארוך.

שירות המבחן התרשם כי **הנאשם לקח אחריות על מעשיו**, וכן **הביע חרטה ובושה** על התנהלותו. בנוסף, הנאשם "מביע אמפטיה ראשונית כלפי המתלוננת, מגלה מודעות לדפוסי התמכרותו וכן מצליח להתבונן באופן ראשוני על התנהלותו הבעייתית. לצד זאת, נטה לייחס את התנהגותו עוברת החוק להשפעת החומרים הממכרים עליו ועל אותו גורם שלילי, וניכר כי על אף לקיחת האחריות משתמש במנגנוני הגנה השלכתיים".

שירות המבחן הפנה לכך שלאחרונה הוטל על הנאשם צו פיקוח, במסגרתו שולב בקהילה טיפולית

"מלכישוע", אך בחלוף ימים ספורים הנאשם ביקש לעזוב את הטיפול, וצו הפיקוח בוטל. צוין, כי הנאשם אינו מעוניין להשתלב שוב בטיפול ארוך טווח בתחום ההתמכרויות במסגרת הקהילה, נוכח הקשיים שתוארו בתסקיר ונוכח תחושת נטל על משפחתו מצדו. הנאשם מעוניין לסיים את ההליך הפלילי בין כתלי בית הסוהר, ולהשתלב בטיפול בתחום ההתמכרויות במתקן כליאה בעל אוריינטציה טיפולית.

7. עוד בגדרי התסקיר, עמד שירות המבחן על הערכת הסיכון לעבריינות ועל הסיכוי לשיקום. בכלל זה צוינה ההתרשמות כי הנאשם נעדר גבולות פנימיים, וכן כי כדרך להתמודד עם הקשיים השונים, הנאשם פנה להימורים ולשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים, אשר החריף לכדי התמכרות וגרם לקושי בויסות דחפים, בשליטה ובהפחתת עכבות. עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם בעל דחפים תוקפניים, וכי דחפים אלו מוגברים בהיותו תחת השפעת חומרים ממכרים. בצד זאת, בשיחות עם שירות המבחן, הנאשם לא ביטא תוקפנות.

שירות המבחן המשיך וציין, כי בין היתר כחלק מבעיית התמכרותו לחומרים פסיכו-אקטיביים, עשוי הנאשם "לנהוג באופן פרוץ גבולות, תוקפני ואלים וללא חשיבה על השלכות התנהגותו בטווח הארוך, בפרט כאשר נתון למצבי דחק כלכלי ובהיותו תחת השפעת חומרים פסיכו-אקטיביים".

שירות המבחן התרשם עוד, כי הנאשם "חש עייפות מאורח חייו השולי וכי קיימות אצלו יכולות להתבוננות פנימית". לצד זאת, ניכר כי הנאשם "מונע כיום בעיקר מתוך שיקולי רווח והפסד סביב ההליך המשפטי וכי מתקשה לגייס כוחות לשילובו בטיפול אינטנסיבי הדורש יכולת הפנמת גבולות וסמכות ואף ניכר כי יתקשה לגייס כוחות להליך טיפולי במסגרות פתוחות ללא גבול חיצוני ברור".

8. לאור כל אלו ועוד, העריך שירות המבחן קיומה של רמת סיכון בינונית-גבוהה להישנות התנהגות פורצת גבולות החוק מצד הנאשם. עוד הוערך כי בלא הליך טיפולי, קיים סיכון משמעותי להישנות התנהגות דומה.

במקביל, ובין היתר, בהיעדר רצון הנאשם להשתלב בהליך טיפולי ארוך טווח בקהילה, לא בא שירות המבחן בהמלצה שיקומית, והמליץ "על ענישה מוחשית הרתעתית ומציבת גבולות", לצד פיצוי למתלוננת. עוד צוין בתסקיר כי היה ויגזר עונש מאסר בפועל, ממליץ שירות המבחן לשקול שילובו של הנאשם בהליך טיפולי בתחום ההתמכרויות במסגרת שירות בתי הסוהר.

טיעוני הצדדים לעונש

9. בדיון מיום 17.1.2022 טענו הצדדים לעונש. המאשימה עותרת כי ייקבע מתחם עונש הולם הנע בין 3 ל- 5 שנות מאסר, וכי ייגזר עונשו של הנאשם באמצע המתחם. בכלל זה, ציינה המאשימה כי האירוע מושא ענייננו הוא אירוע מתוכנן; אירוע אשר בוצע על ידי הנאשם יחד עם האחר, כשהנאשם הוא

הדומיננטי בביצוע השוד, וכשהאחר ממתין ברכב. זאת ועוד, הנאשם לא בחר כקורבן לביצוע השוד אדם צעיר אשר יוכל להתנגד לו, אלא במי שנראה מוחלש בעיניו. בנוסף, על אף שהמתלוננת התנגדה וניסתה למנוע את השוד, הנאשם משך את התיק פעם נוספת בחוזקה, עד אשר הצליח לבצע זממו. עוד עמדה המאשימה על החבלות הפיזיות שנגרמו לקורבן העבירה, וצינה כי בגילה, נפילה עלולה הייתה לגרום לנזק רב יותר. המאשימה הגישה הצהרה של קורבן העבירה, בה צוינו הנזקים אשר נגרמו לה. בנוסף, צינה המאשימה כי הסיבה לביצוע העבירה "היא אך ורק בצע כסף וניסיון להשיג שלל בקלות ובאכזריות".

המאשימה הגישה אסופת פסיקה המצדיקה לטענתה את קביעת המתחם, כפי עתירתה. יוער כי עיון בפסיקה זו מלמד כי באותם המקרים הושתה ענישה של מאסר בפועל הנעה בין 36 לבין 48 חודשים, לצד עונשים נלווים. אשר לנאשם, המאשימה צינה כי הוא ללא עבר פלילי, וכן כי הנאשם הודה ולקח אחריות. אולם, מהתסקיר עולה כי הנאשם נוטה לייחס את התנהגותו להשפעת החומרים הממכרים, וכי ניכר שהנאשם משתמש במנגנוני הגנה השלכתיים. עוד המשיכה המאשימה ועמדה על האמור בתסקיר. לבסוף, צינה המאשימה כי הנאשם היה נתון במעצר מיום 21.7.2021 ועד ליום 19.12.2021, ולאחר שניסיון לשחררו לחלופה כשל, ביום 23.12.2021 נעצר עד תום ההליכים.

10. הנאשם לעומת זאת סבור כי מתחם העונש ההולם נע בין 18 ל- 36 חודשי מאסר, ועותר לגזור את עונשו ברף התחתון של המתחם. בכלל זה מדגיש הנאשם כי הוא הודה בהזדמנות הראשונה, לקח אחריות על מעשיו וחסך זמן שיפוטי. עוד סבור הנאשם כי התסקיר בעניינו אינו שלילי, אלא מדובר ב"תסקיר עם פוטנציאל". לטענת הסנגור, הנאשם בעל רצון להשתקם ופוטנציאל שיקום. אמנם ניסיונות שיקום קודמים כשלו, אולם גמילה היא הליך עם תמורות. עוד טוען הסנגור כי הנאשם הועבר ל"מלכישוע", ומדובר בקהילה עם כללים נוקשים מאוד; כי "אפשר להגיד שהבחירה של הקהילה הזאת הייתה סוג של הכשלה של ההליך..." , וכי לעיתים צריך להתאים את הטיפול למטופל. בסופו של דבר נכתב בתסקיר כי הנאשם מעוניין בטיפול, וככל שבית המשפט ישית על הנאשם עונש של מאסר בפועל, ההמלצה היא לעונש טיפולי בין כתלי בית הסוהר.

הנאשם הגיש פסיקה של שני מקרים אשר נדונו בבית המשפט המחוזי; באחד מהם נגזר בסופו של דבר עונש מאסר של 20 חודשים, לצד עונשים נלווים. בשני, נגזר עונש מאסר של 18 חודשים לצד עונשים נלווים. לשיטתו, בעניינו, "הפוטנציאל השיקומי, ביחד עם היעדר עבר, ביחד עם נטילת האחריות, מצדיק את אימוץ הרף התחתון במתחם (18 חודשי מאסר - א' ס')". בכל הנוגע להצהרת קורבן העבירה, צוין כי הנאשם מגלה אמפתיה כלפיה, והתרופה היחידה שניתן ליתן כרגע היא פיצוי שיהווה לה מזור. עוד הוסיף הסנגור וביקש כי תשלום הפיצוי יהא לאחר ריצוי עונש המאסר, שכן לנאשם משפחה ותינוק, רעייתו אינה עובדת, והמשפחה המורחבת לא ששה לסייע נוכח כעסה על הנאשם עקב התנהגותו.

דברי הנאשם

11. אלו דברי הנאשם, כפי שנרשמו בפרוטוקול הדין: "אני טעיתי. אף פעם לא קרה איתי דבר כזה. הכל קרה בגלל ההתמכרות שלי לסמים. לא אחזור לדבר הזה. אני רוצה לחזור הביתה ולפצות את אשתי על מה שעשיתי. אני רוצה להיות בן אדם אחר. אני לא בן אדם כזה. אני חשבתי על המתלוננת. אני מקווה שהיא תסלח לי בינה לבין אלוהים. יש לי תינוקת בת שנה. אני עבדתי בתור צבעי, אבל בגלל הסמים טעיתי".

דין והכרעה

12. העיקרון המנחה בגזירת הדין הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם העומד לדין, לבין סוג העונש שיטל עליו ומידתו.

בעת קביעת מתחם עונש הולם למעשה עבירה שביצע הנאשם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

לאחר קביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט לאתר את העונש המתאים לנאשם בגבולות המתחם שנקבע, תוך התייחסות לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. כן ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם; לקולא - משיקולי שיקום, ולחומרה - משיקולי הגנה על שלום הציבור.

מתחם העונש ההולם

13. בבואי לקבוע את מתחם העונש ההולם, יש לעמוד תחילה על הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו מעבירת השוד שביצע הנאשם, ועל מידת הפגיעה בהם.

מעשהו של הנאשם גרם לפגיעה לא מבוטלת כלל ועיקר בשורה של ערכים חברתיים, ובהם הגנה על שלום הציבור. בפועלו של הנאשם יש כדי לערער ולפגום בתחושת הביטחון האישי של המתהלכים במרחב הציבורי. באופן פרטני, נפגע שלומה של קורבן העבירה שנחבלה כתוצאה מהאירוע, אשר אף הותיר בה חששות וחרדה בכל הקשור ליציאה מן הבית בגפה, ופגם באמון שיש ביכולתה ליתן לזרים לה. כמו כן, נפגע ערך ההגנה על קניינו של אדם וכבודו. חומרה יתרה יש לייחס למקרה שבעניינו בשים לב לזהות הקורבן הנבחר - גברת מבוגרת יחסית אשר התהלכה לתומה ברחוב. עוד יש ליתן את הדעת על כי העבירה בוצעה אגב שימוש באלמות, גם אם עוצמתה של זו לא הייתה מהחמורות, ולמהות ושווי הפריטים שנגנבו (יצוין, כי טלפון נייד ומשקפיים הוחזרו לקורבן העבירה בהמשך על ידי המשטרה, כפי שצוין בהצהרתה).

14. בית המשפט העליון עמד לא אחת על חומרת עבירת השוד, אף מקום בו זו אינה כוללת שימוש בנשק,

וכן על העונש המשמעותי אשר יש להשית על מבצע עבירה זו.

ראו על כך ע"פ 4177/06 **מדינת ישראל נ' אבו הויד**, פסקה 5 (21.6.2006):

"העבירה בה הורשע המשיב (שוד בנסיבות מחמירות - א' ס') חמורה היא גם בנסיבות בהן לא נעשה שימוש בנשק. היא מבטאת אי קבלה של תפישות היסוד של החברה באשר לכבוד שיש לנהוג בגופו של אדם ובזכותו על רכשו. היא מבטאת תפישת שלפיה כוח הזרוע הוא שמכתיב את ההתנהלות וגורמת לכך שהציבור מתנהל בתחושה של חוסר ביטחון אישי, בידיעה כי פורענות עשויה להתרגש עליו גם בהלכו לתומו ברחוב, מידו של מי אשר מבקש לעשות רווח קל. אותם אזרחים תמימים זכאים ללכת ברחוב מוגנים מפני תוקף ואורב שאינו רואה לנגד עיניו אלא את עניינו שלו. בגזירת הדין בעבירה מסוג זה ראוי כי בית המשפט ייתן את הדעת, לצד נסיבותיו האישיות של הנידון והאפשרות לשקמו, גם לצורך לשלוח מסר ברור לפיו מי שנכון לבצע מעשים מעין אלה צפוי לעונש משמעותי שיבטא גם את פגיעתו הרעה בחברה, לצד שיקולי הענישה האחרים".

עוד וכאמור לעיל, בעבירת השוד גלומה חומרה יתירה, שעה שהיא מבוצעת כלפי אנשים מבוגרים, אשר נתפסים לא אחת על ידי מבצע העבירה כ"טרף קל" לביצוע זממו והשגת מבוקשו, שכן הסיכויים כי יעלה בידם להתנגד לו, לגבור עליו או להימלט מפניו, נמוכים הם.

ראו בעניין זה ע"פ 5209/17 **אבו נסרה נ' מדינת ישראל**, פסקה 16 (25.1.2018):

"חומרתה של עבירת השוד ברורה מאליה, קל וחומר כאשר קורבנות העבירה הם אזרחים מבוגרים, שלעתים הם 'טרף קל' לביצוע עבירות שוד; אזרחים אלו זכאים לתחושת ביטחון ולידיעה כי מי שיתקוף אותם לא יחמוק מן העונש הראוי לו".

15. כמצוין לעיל, בעת קביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט ליתן דעתו **למדיניות הענישה הנוהגת**. זו הדגישה כאמור את הצורך בהשתת ענישה משמעותית על המבצע עבירת שוד, תוך שמנעד הענישה רחב נוכח השוני הרב בין מעשי השוד השונים ומידת חומרתם.

בעניין זה של השונות בין מעשי השוד והמנעד הרחב של הענישה בצידם, נכון להזכיר את דבריו של כב' השופט א' רובינשטיין בע"פ 4841/13 **ספי נ' מדינת ישראל**, פסקה יא (6.2.2014), לפיהם:

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי,

חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג העונש' לעבירה זו - אין זה דיונה של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זה דיונה של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זה דיונה של עבירה שנעברה בחבורה לדיונה של עבירת אדם יחיד; אין זה דיונה של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זה דיונה של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות ...".

בכגון דא, "מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיים של מעשה השוד וחומריו. מכאן **החשיבות היתרה** בבחינת כל מעשה שוד ושוד לגופו..." (ע"פ 772/13 **יחיא נ' מדינת ישראל**), פסקה 10 (29.6.2014)).

לאחר שאמרתי זאת, אסקור להלן מספר פסקי דין המבטאים את מדיניות הענישה הנוהגת, ממנה יש להקיש לענייננו, ואשר בין היתר על יסודה ייקבע מתחם העונש ההולם במקרה דנן;

ע"פ 5608/19 **אזברגה נ' מדינת ישראל** (9.1.2020); ת"פ (מחוזי חיפה) 14404-01-19 **מדינת ישראל נ' אזברגה** (18.7.2019) - לאחר שבית המשפט העליון הציע לאזברגה לשקול האם הוא עומד על ערעורו, הלה ביקש לחזור בו מן הערעור, והערעור נדחה. בבית המשפט המחוזי אזברגה הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בביצוע שוד בנסיבות מחמירות. אזברגה פגש בקורבן העבירה, יליד 1957 הסובל מקושי בהליכה, בקיוסק. זאת משביקש קורבן העבירה מאזברגה בסוברו כי הוא עובד בקיוסק, לפרוט שטר כסף מחבילת שטרות שהחזיק בכיסו. אזברגה עקב אחרי קורבן העבירה, לרבות כשעלה על מטרונת לכיוון ביתו. משנכנס קורבן העבירה לבניין, התנפל עליו אזברגה מאחור, חנק אותו, הפילו ארצה, תקף אותו באגרופים לפניו ובברכיה, נשך אותו בידו, שלף מכיס מכנסיו סך של 2,600 ₪ ונמלט מהמקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, וגזר 30 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

ע"פ 1615/17 **עבידאת נ' מדינת ישראל** (6.9.2017); ת"פ (מחוזי ירושלים) 21372-08-15 **מדינת ישראל נ' עבידאת** (4.1.2017) - ערעורו של עבידאת נדחה, לאחר שבית המשפט העליון הציע לשקול האם הוא עומד על ערעורו, והמערער הודיע כי אין הוא עומד על הערעור. בבית המשפט המחוזי, עבידאת ונאשם נוסף, הורשעו על פי הודאתם בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. על פי המתואר, בשעה 01:00 המתלוננת ילידת 1996, יצאה את מקום עבודתה בדרכה לביתה. לאחר שחלפה על פני הנאשמים, הנאשם הנוסף משך בחוזקה את תיקה, והמתלוננת נפלה ונחבטה בקרקע. הנאשמים תפסו את המתלוננת ומשכו אותה, תוך שהם בועטים בגבה ומנסים לחטוף ממנה בכוח את התיק. בהמשך, ולאחר שהנאשמים לא הצליחו לקחת את התיק, עבידאת לקח את הטלפון הנייד שלה, והנאשמים נמלטו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 1 ל- 3 שנות מאסר בפועל, והשית על כל אחד מהנאשמים 16 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

ע"פ 772/13 **יחיא נ' מדינת ישראל** המצוין לעיל - בית המשפט העליון מקבל את ערעורו של המערער אשר

הורשע בעבירת שוד בניגוד לסעיף 402(א) לחוק ושהייה בלתי חוקית בישראל ונגזרו עליו 4 שנות מאסר לריצוי בפועל לצד עונשים נלווים, באופן שעונש המאסר בפועל בגין שתי העבירות יעמוד על 24 חודשים. קבלת הערעור אמנם התבססה על כך כי מתחם הענישה אשר נקבע על ידי בית המשפט המחוזי (3 - 6 שנות מאסר בפועל) אינו תואם את נסיבות ביצוע העבירה, אינו מתיישב עם מדיניות הענישה הנוהגת וקביעתו לא נעשתה תוך יישום מלוא הוראות תיקון 113 לחוק, אך במקביל בית המשפט זקף לזכותו של המערער, בין היתר, את העובדה כי הוא נעדר הרשעות קודמות, נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה. לציין, כי באותו עניין הורשע המערער בשוד של תיק מאישה שישבה על ספסל בגן ציבורי. היא רדפה אחריו והשיגה אותו. המערער חסם את פיה כדי להשתיקה, אחז בידה בכוח והפילה ארצה. המערער שכב על גופה של המתלוננת והכניע אותה ולאחר מכן קם ונמלט מהמקום כשהתיק בחזקתו. כתוצאה מהאירוע נשרטה המתלוננת ונגרם לה שטף דם קל בידה.

ת"פ (מחוזי ירושלים) 50481-02-20 **מדינת ישראל נ' מצפר** (2.12.2020) - מצפר הודה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן והורשע בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. על פי המתואר, המתלוננת ילידת 1947, התהלכה ברחוב כשעל כתפה תיק. מצפר אשר נסע ברכב בו נהג אדם אחר, הבחין במתלוננת, הורה לאחר לבצע פניית פרסה ובהמשך לעצור את הרכב. מצפר יצא מהרכב, החל ללכת אחר המתלוננת, ואחר כך רץ לעברה, תפס בתיק ומשך אותו. המתלוננת הוטחה בכוח על המדרכה והתגלגלה עליה. בהמשך, נעשה שימוש בכרטיסי האשראי שנגנבו מהמתלוננת. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 20 ל-40 חודשי מאסר, וגזר עונש של 28 חודשי מאסר בפועל; הפעלת עונש מאסר מותנה של 9 חודשים, חודשיים במצטבר ושבעה חודשים בחופף, וכן עונשים נלווים.

אשר לפסיקה אליה הפנו הצדדים, אתייחס להלן לחלק מפסיקה זו וכדלקמן;

ע"פ 2096/17 **איסמאילוב נ' מדינת ישראל** (23.4.2018) - פסק דין אליו הפנתה המאשימה, במסגרתו נדחה ערעורו של מי אשר הורשע, לאחר ניהול ההליך, בניסיון שוד. באותו עניין אסמאילוב עקב אחר המתלוננת, ילידת 1948 אשר צעדה ברחוב, על מנת לשדוד את תיקה. הוא התנפל על המתלוננת מאחור כשהיא התקרבה לכניסה לבית מגוריה, והחל למשוך את התיק בכוח. בהמשך, המתלוננת נפלה ארצה, ואיסמאילוב גהר מעליה, היכה אותה באגרופים בפניה בעודו ממשיך למשוך את התיק הימנה. מששוטרים אשר הזדמנו למקום שמעו את זעקות המתלוננת ורצו לכיוון, החל איסמאילוב לברוח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, והשית על איסמאילוב עונש של 48 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. לציין, כי לחובתו של המערער עבר פלילי מכביד, הכולל 8 הרשעות קודמות בעבירות סמים, אלימות ורכוש (כולל שוד) בגין ריצה מאסרים ממושכים.

ע"פ 5974/15 **אבקסיס נ' מדינת ישראל** (10.8.2016) - פסק דין אליו הפנתה המאשימה, במסגרתו נדחה ערעור אבקסיס על חומרת העונש. לקראת תום פרשת התביעה אבקסיס הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב אישום מתוקן - שוד בנסיבות מחמירות וקשירת קשר לביצוע פשע (ריבוי מקרים), והורשע על פי הודאתו. על פי המתואר, אבקסיס והנאשם הנוסף קשרו קשר לבצע שוד, במסגרתו הגיעו לסניפי בנק שונים ותצפתו על הלקוחות. באחד הימים, המתלוננת ילידת 1948, יצאה מהבנק, והשניים עקבו אחריה עד שנכנסה לבניין.

המערער ירד מהקטנוע (על גביו היו שני הנאשמים), רץ לכיוונה, משך בכוח את תיקה עד שרצועות התיק נקרעו, נטל את התיק ונמלט מהמקום יחד עם הנאשם הנוסף. למתלוננת אשר נפלה נגרמו חבלות באגן. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 40 ל- 70 חודשי מאסר, וגזר על אבקסיס 45 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. אף כאן יצוין, כי לחובתו של אבקסיס עבר פלילי מכביד והודאתו הגיעה לאחר שהעידו מרבית עדי התביעה.

ת"פ (מחוזי חיפה) 15906-02-21 **מדינת ישראל נ' פלוני** (19.7.2021) - גזר דין אליו הפנה הסנגור. פלוני הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות, החזקת סכין שלא כדין, הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, וכן העלבת עובד ציבור. באותה פרשה, ובכל הקשור לעבירת השוד, תואר כי פלוני נכנס לחנות מכולת, שלף סכין שהייתה מוסתרת במכנסיו, התקרב אל המוכר בעודו מניף לעברו את הסכין בתנועה מאיימת, ודרש מהמוכר להעביר לידיו כסף מהקופה. פלוני נטל את הכסף שהעביר לידיו המוכר, ובהמשך נמלט מהמקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם אחד בנוגע לכל העבירות, הנע בין 18 ל- 36 חודשי מאסר, ואת עונשו של פלוני העמיד על 18 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

ת"פ (מחוזי חיפה) 12494-11-15 **מדינת ישראל נ' שאויש** (גזר דין מיום 2.11.2016 והחלטה מיום 14.3.2019) - מקרה אליו הפנה הסנגור. הנאשם הודה במסגרת כתב אישום מתוקן בשלושה אישומים של שוד. בכל אחד מהאישומים תלש הנאשם מצווארו של קורבן העבירה בכוח שרשרת זהב (באחד המקרים הייתה קורבן העבירה קשישה ילידת 1932, ובמקרה אחר היה זה קטין יליד 2001). בית המשפט המחוזי ציין בגזר הדין כי המתחם נע בין 18 ל- 38 חודשי מאסר בגין כל אחד מהאישומים. עם זאת, צוין כי הנאשם עובר הליך שיקומי מוצלח. לאור הדיווח החיובי בתסקיר שירות המבחן, העדיף בית המשפט את שיקולי השיקום על פני שיקולי הענישה, והוטל צו מבחן למשך 18 חודשים, לצד עונשים נלווים. בהחלטה המאוחרת, כשלפני בית המשפט בקשה חוזרת להפקעת צו המבחן, נקבע כי לאור מצבו של הנאשם, היעדר נכונותו לשתף פעולה וחזרתו לשימוש בסמים, אין מנוס מהפקעת צו המבחן. בכגון דא, הושתו עליו 20 חודשי מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי.

16. בכל הנוגע ל**נסיבות הקשורות בביצוע העבירה** בענייננו, יש להביא בחשבון כי קורבן העבירה אישה מבוגרת יחסית אשר כל 'חטאה' היה כי התהלכה לאורו של יום ברחובה של עיר, עוד לחומרה, יש להביא בחשבון כי לביצוע העבירה קדם תכנון, שכן מוקדם יותר באותו היום, קשרו הנאשם והאחר קשר לבצע גניבה. עם זאת, אין מדובר בתכנון מורכב, מתוחכם וסבוך, ולמקרא כתב האישום דומני כי קורבן העבירה נקרתה בדרכם.

יש ליתן את הדעת גם על כי הנאשם הוא המבצע הדומיננטי, וכי הוא זה שירד מהרכב, ניגש אל קורבן העבירה, וחטף הימנה את התיק תוך שהשתמש בכוח הזרוע על מנת לאיין את התנגדותה. בצד זאת, לא ניתן להתעלם ממידת ומעוצמת האלימות שהופעלה אשר אינה במדרג גבוה, זאת אם נשווה את ענייננו לחלק מהמקרים מושא פסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה וכפי שגם תואר לעיל. הנאשם בענייננו אף לא הצטייד בעוד מועד, ובכלל, בנשק חם או קר, אשר יסייע בידו להשיג את מבוקשו.

עוד יש להביא בחשבון את הנזק העלול להיגרם כתוצאה ממעשים מעין אלו שבעניינינו, בהם קורבן העבירה נופל ארצה; נזק אשר עלול להיות חמור יותר ככל שקורבן העבירה מצוי בגיל מתקדם יותר. בצד זאת, יש להביא בחשבון את הנזק הפיזי אשר ארע בסופו של דבר למתלוננת. הגם שהמתלוננת נפלה ארצה ונגרמו לה חבלות מסוג המטומות וכאבי גב וצוואר, אין מדובר בפגיעה חמורה, המותירה נזק צמית. הפן הפיזי של הפגיעה אינו לבדו, באשר נקל לשער את הבעתה האוחזת במי אשר נשדד במפתיע. מדובר בעבירה הנותנת אותותיה לא אחת על נפשו של הקורבן, ועלולה להותיר בו משקעים ארוכי טווח. בעניינינו, עיון בהצהרת המתלוננת מעלה כי הלה פרטה את פגיעותיה הפיזיות וציינה כי בהיותה "חולה אונקולוגית", הרבה מאוד מהכאבים נשארו איתי גם מספר חודשים אחרי המקרה "...". חמורה מכך הפגיעה הנפשית שארעה, ועל פי תיאור המתלוננת: "מרגע המקרה אני חווה חרדה בכל הקשור ליציאה לבד מהבית, קיים חשש תמידי להסתובב עם תיק ובכללי אני מסוגלת לתת אמון בזרים".

17. על רקע נסיבות ביצוע העבירה, הערכים שנפגעו מביצועה ומידת הפגיעה בערכים המוגנים, כמו גם מדיניות הענישה הנהוגה, סבורני כי מתחם העונש ההולם את מעשה הנאשם נמצא בטווח שבין **20 חודשי מאסר בפועל לבין 44 חודשי מאסר בפועל**, וכן עונשים נלווים.

18. במקרה דנן, לא מצאתי כי מתקיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מהמתחם לחומרה או לקולא. שיקול ההגנה על שלום הציבור, הגם שמתקיים מעצם הערך המוגן שנפגע, אינו מצדיק חריגה מהמתחם. שיקול השיקום, בשים לב לנסיבות, אינו מתקיים ואינו מצדיק גם הוא סטייה מהמתחם.

העונש המתאים לנאשם

19. לאחר שקבעתי את מתחם העונש ההולם, יש לפנות עתה לקביעת העונש המתאים לנאשם בגבולות המתחם שהוצג. בכגון דא, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40א לחוק.

20. משקל נכבד יש ליתן בהקשר זה להודאת הנאשם; הודאה אשר ניתנה עוד בשלביו הראשונים של ההליך, עת השיב הנאשם לכתב האישום שהוגש כנגדו, ובלא שתוקן כתב האישום בעניינו. הודאה זו, בשים לב לשלב בו ניתנה, הביאה לחיסכון בזמן שיפוטי יקר, ואף ייתרה את העדת קורבן העבירה ואת הצורך כי הלה תאלץ לשחזר מחדש את האירוע האלים שהתרחש כלפיה.

עוד יש להביא בחשבון כי הנאשם נעדר עבר פלילי, וכי זוהי הסתבכותו הראשונה בפלילים. בנוסף, הנאשם הביע חרטה אשר התרשמתי כי היא כנה ואמיתית, באומרו כי הוא "רוצה להיות בן אדם אחר", כי חשב על המתלוננת וכי כולו תקווה שהמתלוננת תסלח לו. בצד זאת, בדבריו לפני הנאשם תלה את התנהגותו בהתמכרותו לסמים; סיבה אשר וודאי אין בה להוות נסיבה לקולא.

נתתי את דעתי גם למצבו המשפחתי של הנאשם, אשר נשוי ואב לשלושה ילדים רכים בשנים, וכי כפי המפורט בתסקיר, רעייתו של הנאשם אינה עובדת ופרנסת הבית הייתה מוטלת עובר לאירוע מושא ענייננו על כתפי הנאשם. משכך, לעונש המאסר עלולה להיות השפעה לא מבוטלת גם על משפחת הנאשם.

שיקול נוסף שיש להביא בחשבון הוא רצונו של הנאשם כפי שהשתקף מהתסקיר להשתלב בטיפול בתחום ההתמכרויות במתקן כליאה עם אוריינטציה טיפולית.

21. על יסוד כל אלו, בשקלול הנתונים לחומרה ולקולא, אני סבור כי יש לחרוג ממתחם העונש ההולם. בצד זאת, בשים לב לצבר הנסיבות לקולא אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, דומני כי יש למקם את עונש מאסרו בפועל של הנאשם קרוב לתחתית המתחם. זאת לצד השתת ענישה משמעותית צופה פני עתיד.

דרך זו, הכוללת הן מאסר ממושך מאחורי סורג ובריח והן מאסרים מותנים, תגשים את עיקרון ההלימה. דרך זו תביא אף להרתעתם של עבריינים בכוח "למען יראו ויראו" ולבל יבצעו עבירות כגון דא, ובשאיפה כי יהא בכך להשפיע על מספרם ותדירותם של אירועי השוד.

באמצעות ענישה זו תושג גם הרתעת הנאשם. בכך כולי תקווה, כי אף יפחת הסיכון להישנות התנהגות הפורצת את גבולות החוק אשר הוערך על ידי שירות המבחן ברמה בינונית-גבוהה. הכל, תוך שיתאפשר לנאשם לשוב אל דרך הישר בתום ריצוי עונש מאסר משמעותי בן חודשים ארוכים, במהלכו תישקל, כפי ההמלצה בתסקיר, אפשרות שילוב הנאשם בהליך טיפולי בתחום ההתמכרויות.

סוף דבר

22. על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- **עשרים ושלושה (23) חודשי מאסר בפועל.**

תקופה זו תימנה החל מיום מעצרו, 21.7.2021 ולהוציא הימים בהם היה משוחרר לחלופה בין 19.12.2021 ועד 22.12.2021.

- **שלושה עשר (13) חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.**

- **שבעה (7) חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש**

מסוג עוון.

- פיצוי לקורבן העבירה בסך של 5,000 ₪, אשר יופקד בקופת בית המשפט עד ליום 1.6.2022.

המאשימה תמסור למזכירות בית המשפט את פרטי קורבן העבירה, לשם העברת הפיצוי לידיה.

- נוכח תקופת המאסר שנגזרה, הפיצוי שנפסק לטובת קורבן העבירה, והקושי הכלכלי עליו עמד הסנגור בגדרי הטיעונים לעונש, לא מצאתי להטיל על הנאשם קנס.

תשומת לב שלטונות שירות בתי הסוהר לאמור בסעיפים 20 ו- 21 לעיל, בדבר שקילת אפשרות שילוב הנאשם בהליך טיפולי בתחום ההתמכרויות.

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ט"ז אדר א' תשפ"ב, 17 פברואר 2022, בהעדר הצדדים.